

odnosa od strane vlasnika picerije u Nišu. Naime, posle raspisivanja oglasa za zasnivanje radnog odnosa u piceriji, dve organizacije civilnog društva, Praxis i Ženski prostor, sprovele su situaciono testiranje u kom su dve osobe, jedna Romkinja i jedna neromkinja, sličnih godina, radnog iskustva i drugih karakteristika, pokušale da zasnuju radni odnos kod ovog poslodavca. Uprkos tome, poslodavac je imao nameru da zasnuje radni odnos samo sa osobom koja nije romske nacionalnosti. U ovom postupku, Poverenica je ukazala da poslodavac ima punu slobodu odlučivanja o izboru lica koja će zaposliti ili radno angažovati, procenjujući njihova stručna znanja i sposobnosti. Međutim, u postupku zapošljavanja nije dozvoljeno isključivanje ili davanje prvenstva određenim licima na osnovu ličnih svojstava, koja nisu stvarni i odlučujući uslov za obavljanje posla, s obzirom na prirodu i osobenost posla i uslove u kojima se on obavlja.

4.3. Uslovi za obrazovanje romske dece.

Pored toga što je obrazovni sistem Romima teško dostupan, oni se sa diskriminacijom sreću na svakom koraku svog školovanja. Jedan od razloga zbog čega institucije sistema obrazovanja, a pre svega prosvetna inspekcija, nemaju kapaciteta da same prepoznaju i sankcionišu slučajeve diskriminacije proizlazi iz činjenice da ni u 2014. godini, pet godina od usvajanja Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja,⁸⁵⁸ Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja nije propisalo bliže kriterijume za prepoznavanje oblika diskriminacije od strane zaposlenog, učenika ili trećeg lica u ustanovi shodno članu 44, st. 4 ovog zakona. Usvajanje ovih Kriterijuma bilo je i među godišnjim preporukama Poverenice za zaštitu ravnopravnosti.

Kada je reč o (kršenju) jednakosti i dostupnosti kvalitetnog obrazovanja, nesumnjivo je da je usvajanjem „krovnog“ Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja Republika Srbija pokrenula bitne i veoma neophodne systemske promene, ali obećanje da će obrazovanje postati inkluzivno ostalo je neispunjeno za veći-nu romske dece i mladih u specijalizovanim ustanovama za učenike sa smetnjama u razvoju. Iako je broj romskih učenika u „specijalnim školama“ smanjen, on je i dalje previsok. Jedan broj škola obuhvaćenih ovim istraživanjem ima alarmantno visok procenat romskih učenika, koji je tokom 2012/2013. školske godine dostizao i 73 odsto.

Stopa napuštanja škole kada su u pitanju romska deca i dalje je visoka. Prema podacima Istraživanja višestrukih pokazatelja položaja žena i dece u Srbiji procenat dece romske nacionalnosti srednjoškolskog uzrasta koja trenutno pohađaju srednju ili visoku školu je 21,6 procenata, dok je u ostaloj populaciji taj procenat 89,1.

4.4. Uslovi života Roma.

Romi se i dalje sučeljavaju sa teškim uslovima života. Oni koji žive u brojnim neformalnim naseljima izloženi su visokom nivou diskriminacije u pristupu socijalnoj zaštiti, zdravstvenoj zaštiti, zapošljavanju i adekvatnom stanovanju, uključujući osnovne higijenske uslove, vodu i struju.